

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ДОНБАСУ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДОНЕЧЧИНИ

1

ТОМ

А•Б•В

ДОНЕЦЬК•ВИДАВНИЦТВО•ПРОМІНЬ•2013

УДК 94(477.62)(031)
ББК 63.3(4УКР)я20
Е64

Е64 ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДОНЕЧЧИНИ. / Під редакцією д.і.н., проф. П.В. Доброва. –
Донецьк: ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «ПРОМІНЬ», 2013. –
440 с., іл. кольорові, ч/б.

ISBN 978-966-2008-01-2

В «Енциклопедії Донеччини» в довідково-інформативній формі подані славетні сторінки історії Донеччини.

У виданні зосереджено відомості про людей, які зробили помітний внесок у розвиток регіону на різних етапах його становлення: підприємців, діячів культури, освіти. Інформується про видатних осіб, які жили в різні часи та живуть зараз, уславляючи Донеччину своєю працею та звершеннями. Вміщено біографії державних, політичних, громадських, релігійних діячів, полководців, героїв війн, космонавтів, письменників і художників, скульпторів і композиторів, артистів і мандрівників, вчених і конструкторів.

Окремі статті присвячені історичним подіям, які стали віхами в розвитку України та нашого регіону. Мається інформація про населені пункти Донеччини, промислові та інші підприємства краю, окремі виробничі об'єднання, різного роду організації та установи, особливості їхнього розвитку на різних історичних етапах. Увага надається географічним і топонімічним термінам, місцевим назвам окремих поселень та відповідним історичним змінам, що відбулися в цих назвах.

Енциклопедія насичена багатим ілюстративним матеріалом.

Видання адресоване широкому колу читачів, буде корисним вчителям загальноосвітніх шкіл, викладачам вищих навчальних закладів, школярам, студентам, краєзнавцям та всім, хто цікавиться історією рідного краю.

УДК 94(477.62)(031)
ББК 63.3(4УКР)я20

*Автор проекту «Енциклопедія Донеччини» і керівник авторського колективу –
Петро Васильович ДОБРОВ,
декан історичного факультету, завідувач кафедри історії України
Донецького національного університету,
доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України*

Редакційна колегія:

*голова колегії – ДОБРОВ П.В.
заступники голови колегії – ГРИДІНА І.М., СТЯЖКІНА О.В.
відповідальний секретар – НІКОЛЬСЬКИЙ В.М.
члени колегії – АНДРОСОВА С.Л., ГРИДІН А.М., ДМИТРИЄВА Н.Х.,
ДОБРОВ Е.В., КУЗІНА К.В., ЛЮДОРОВСЬКА Т.Ю.,
ПИЛИПЕНКО Д.В.*

© Автор-упорядник Добров П.В., 2013
© ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «ПРОМІНЬ», 2013

ISBN 978-966-2008-01-2

ворога на Таманському півострові. Флотилія першою складу була розформована за постановою наказу командувача Чорноморського флоту від 1 вересня 1942 р. Кораблі були передані до складу Новоросійської і Керченської військово-морських баз, 2-ї бригади торпедних катерів, інших частин, морська артилерія – на формування частин морської піхоти.

Азовская военная флотилия в боях 1941 года. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading-lib.org/page.php/1005866/7/Zhirohov_Volva_za_Donbass_Miusov_1941-1943.html

П.В. Добров

АЗОВСЬКА ГУБЕРНІЯ – адм.-тер. одиниця Російської імперії, що епізодично існувала протягом XVIII ст. Уперше створена за указом Петра I від 18.12.1708 р. з центром у м. Азові. До її складу тоді входили значні тер. Донського басейну – Центрально-Чорноземні землі Московії. Облaсті Війська

Донського і південного сходу Слобідської України в межах сучасних Луганської, Донецької та Харківської обл. В 1711 р. у зв'язку з відходом Азову до Османської імперії за умовами Прутської угоди, центром А.г. став Воронеж. 1719 р. А.г. поділено на провінції: Бахмутську, Воронежську, Єлецьку, Тамбовську, Шацьку. До її складу, окрім Воронежа, входили міста Бахмут, Тор, Ізюм, Зміїв, Балаклея, Печеніги, Чугуїв, Валуйки, Острогозьк, Коротояк. В 1725 р. губернію перейменовано на Воронежську.

Удруге А.г. було утворено 14.02.1775 р., після російсько-турецької війни 1768–1774 рр., з поділом на Азовську й Бахмутську провінції. Генерал-губернатором призначено Г. Потьомкіна. До Азовської провінції входили: землі Війська Донського, фортеця Дмитра Ростовського, Таганріг, Нова Дніпровська лінія, Керч і Єнікале, Кінбурн (із землями між Дніпром і Бугом). Бахмутська провінція

включала Бахмутський повіт і колишню Слов'яносербію. У подальшому адміністративні кордони і структура А.г. неодноразово змінювалися.

До листопада 1776 р. вона складалася з: Бахмутської та Катерининської провінцій, повітів – Азовського, фортеці Дм. Ростовського, Таганрозького, Торського, Нової Дніпровської лінії, Керчі, Єнікале, повітів, утворених на колишніх землях Війська Запорізького – Самарського, Личківського, Консьководського, Кальміуського, Барвенківського, Протовчанського, а також земель Війська Донського.

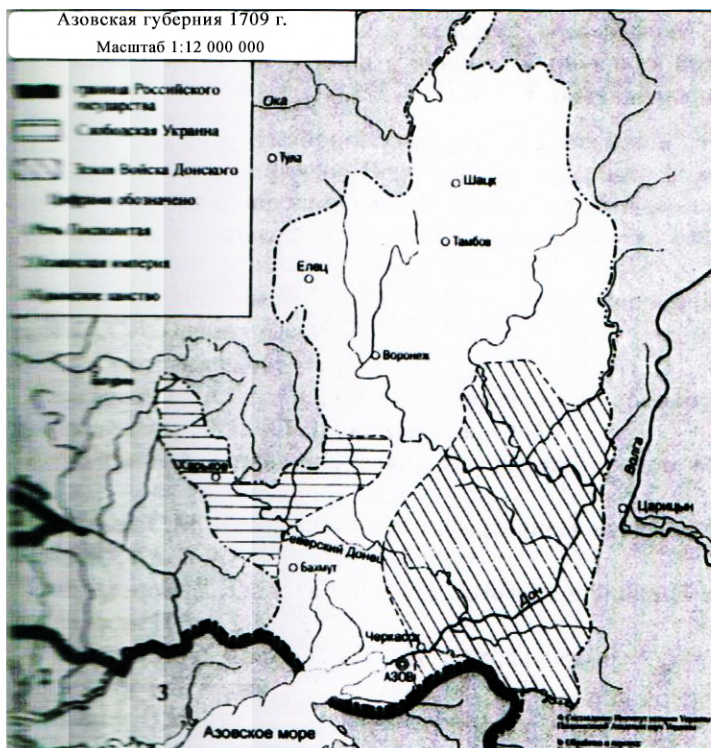
1778 р. А.г. включала 9 повітів: Бахмутський, Катеринославський, Олександрівський, Павловський, Марієнпольський, Наталківський, Таганрозький, Торський, Царичанський.

За указом Катерини II від 30.03.1783 р. А.г. разом з Новоросійською губ. були ліквідовані й увійшли до складу створеного Катеринославського намісництва, очоленого ген.-майором Т. Тутолміним.

Лит.: Кабузан В.М. Заселение Новороссии (Екатеринославской и Херсонской губерний) в XVIII – первой половине XIX века (1719–1858 гг.). – М., 1976; Новицкий Я.П. Описание границ и городов бывшей Азовской губернии. 1775–1783: Архивные материалы. – Александровск, 1910; Панашенко В.В. Административный устрій Південної України XVIII ст. // Історія, історіософія, джерелознавство: Статті, розвідки, замітки, есе. – К., 1996.

Р.О. Литвиненко

АЗОВСЬКА ДАЧА – державний заказник, пам'ятка штучних лісних насаджень Донецької обл. Займає площу 1678 га. Початок заснування належить до 1876 р. Розташована на півдні Володарського р-ну. Має велике значення у степному лісорозведенні, а також становить інтерес як об'єкт живої природи, створений людиною

Мапа Азовської губернії. 1709 р.